ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 22ας Σεπτεμβρίου 1988 *

Στην υπόθεση 159/86,

Michele Canters, υπάλληλος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων υπηρετών στις εγκαταστάσεις της Ispra του Κοινού Κέντρου Ερευνών, εκπροσωπούμενος από τον Giuseppe Marchesini, δικηγόρο στο Ακυρωτικό της Ιταλικής Δημοκρατίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Victor Biel, 18 A, rue des Glacis,

προσφεύγων,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από την Marie Wolfcarius, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, επικουρούμενη από τον Aloyse May, δικηγόρο Λουξεμβούργου, 31 Grand-Rue, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Γεώργιο Κρεμλή, μέλος της νομικής υπηρεσίας της Επιτροπής, κτίριο Jean Monnet, υψίπεδο του Kirchberg, Λουξεμβούργο,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση της αρνήσεως καταβολής στον προσφεύγοντα της αποζημιώσεως εκπατρισμού από τις 4 Μαΐου 1978,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα)

συγκείμενο από τους J. C. Moitinho de Almeida, πρόεδρο τμήματος, U. Everling και Y. Galmot, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Darmon
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

λαμβάνοντας υπόψη την έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 20ής Απριλίου 1988,

αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 31ης Μαΐου 1988,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε την 1η Ιουλίου 1986 στη γραμματεία του Δικαστηρίου ο Michele Canters, υπάλληλος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, άσκησε προσφυγή με την οποία ζητεί την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής, της 1ης Απριλίου 1986, περί απορρίψεως της διοικητικής του ενστάσεως με την οποία ζήτησε τη χορήγηση της αποζημιώσεως εκπατρισμού από τις 4 Μαΐου 1978.

2 Ο Canters είναι γερμανός υπήκοος υπηρετών στο Κοινό Κέντρο Ερευνών της Ispra από τις 27 Οκτωβρίου 1975. Στις 12 Μαρτίου 1985 ζήτησε να του καταβληθεί η αποζημίωση εκπατρισμού την οποία προβλέπει το άρθρο 4 του παραρτήματος VII του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων από τις 4 Μαΐου 1978, ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του κανονισμού 912/78 (GU L 119, σ. 1), με τον οποίο θεσπίστηκε η εν λόγω αποζημίωση. Η Επιτροπή χορήγησε την αιτουμένη αποζημίωση, αλλά μόνον από την 1η Μαρτίου 1985, δηλαδή από το μήνα εντός του οποίου είχε υποβληθεί η σχετική αίτηση.

3 Με απόφαση της 1ης Απριλίου 1986 απέρριψε η Επιτροπή τη διοικητική ένσταση που υπέβαλε ο Canters δυνάμει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως.

4 Στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση αναπτύσσονται διεξοδικώς τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς, η εξέλιξη της διαδικασίας, καθώς και οι ισχυρισμοί και τα επιχειρήματα των διαδίκων. Τα στοιχεία αυτά του φακέλου δεν επαναλαμβάνονται πιο κάτω παρά μόνο καθόσον απαιτείται για να σχηματίσει κρίση το Δικαστήριο.

Επί του παραδεκτού

5 Η Επιτροπή προβάλλει απαράδεκτο της προσφυγής για το λόγο ότι η διοικητική ένσταση υποβλήθηκε πέραν της προθεσμίας την οποία προβλέπει το άρθρο 90, παράγραφος 2, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως. Προβάλλει σχετικώς ότι εφόσον τα εκκαθαριστικά σημειώματα αποδοχών από τον Μάιο του 1978 μέχρι τον Φεβρουάριο του 1985 δεν αναφέρουν την αποζημίωση εκπατρισμού πρέπει να θεωρηθούν ως βλαπτικές πράξεις και επομένως η απόρριψη της διοικητικής ενστάσεως περιορίστηκε να επιβεβαιώσει τις προηγούμενες αποφάσεις που αρνήθηκαν την καταβολή αυτής της αποζημιώσεως, οι οποίες περιλαμβάνονται στα εκκαθαριστικά αυτά σημειώματα.

6 Πρέπει να υπομνηστεί ότι, σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η οποία εκφράζεται ιδίως στην απόφαση της 15ης Ιουνίου 1976 (Wack κατά Επιτροπής, 1/76, Racc. σ. 1017), η κοινοποίηση του μηνιαίου εκκαθαριστικού σημειώματος αποδοχών έχει ως αποτέλεσμα να αρχίζει η προθεσμία ασκήσεως προσφυγής κατά διοικητικής αποφάσεως όταν από το σημείωμα αυτό προκύπτει σαφώς η ύπαρξη της εν λόγω αποφάσεως.

7 Η προϋπόθεση αυτή δεν συντρέχει στην προκειμένη περίπτωση. Πράγματι, η παράλειψη της αποζημιώσεως εκπατρισμού στα μηνιαία σημειώματα αποδοχών του προσφεύγοντος δεν επάγεται αναγκαστικά ότι η Επιτροπή του αρνήθηκε το δικαίωμα αυτό. Όπως άλλωστε αναγνώρισε η Επιτροπή στο υπόμνημά της αντικρούσεως, δεν έμαθε ότι ο προσφεύγων πληρούσε τις προϋποθέσεις χορηγήσεως της αποζημιώσεως παρά μόνον όταν υπέβαλε την αίτησή του.

8 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι η άρνηση της Επιτροπής, της 1ης Απριλίου 1986, να δεχθεί την αίτηση του προσφεύγοντος αποτελεί τη βλαπτική πράξη γι' αυτόν. Εφόσον η διοικητική ένσταση κατά της αποφάσεως αυτής ασκήθηκε εντός της προθεσμίας του άρθρου 90, παράγραφος 2, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, πρέπει να απορριφθεί η ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η Επιτροπή.

Επί της ουσίας

9 Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι, λαμβανομένης υπόψη της ιθαγενείας του και του τόπου υπηρεσίας του, συγκεντρώνει τις αντικειμενικές προϋποθέσεις οι οποίες απαιτούνται από το άρθρο 4, παράγραφος 2, του παραρτήματος VII του κανονισμού υπη-

ρεσιακής καταστάσεως για τη χορήγηση της αποζημιώσεως εκπατρισμού. Επομένως, εφόσον η Επιτροπή γνώριζε ότι συνέτρεχαν αυτές οι προϋποθέσεις στην περίπτωση του προσφεύγοντος, έπρεπε να προβεί σε αυτόματη εκκαθάριση της αποζημιώσεως από τότε που θεσπίστηκε χωρίς να χρειαζόταν για τον σκοπό αυτό αίτηση του προσφεύγοντος. Η απορριπτική απόφαση της Επιτροπής, της 1ης Απριλίου 1986, συνιστά κατά συνέπεια παράβαση του άρθρου 62 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως και του άρθρου 16 του παραρτήματος VII, δεδομένου ότι η επίδικη αποζημίωση, ως αναπόσπαστο τμήμα των αποδοχών, την οποία δεν μπορεί να αποποιηθεί ο προσφεύγων, έχει χαρακτήρα απαραγράπτου δικαιώματος.

10 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι όταν έγινε η τροποποίηση των διατάξεων του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως το 1978 οι υπηρεσίες της επέστησαν την προσοχή σε όλους τους υπαλλήλους δύο φορές επί της θεσπίσεως της αποζημιώσεως εκπατρισμού και ότι κατόπιν αυτού ο προσφεύγων είχε την υποχρέωση να υποδείξει το δικαίωμά του χορηγήσεως της αποζημιώσεως αυτής. Η Επιτροπή επικαλείται υπέρ του επιχειρήματός της αυτού τη νομολογία του Δικαστηρίου, σύμφωνα με την οποία όταν μια διοικητική υπηρεσία, η οποία είναι επιφορτισμένη με την καταβολή χιλιάδων μισθών και επιδομάτων, υπέπεσε σε πλάνη, δεν μπορεί να συγκριθεί η κατάσταση της διοικητικής αυτής αρχής με την κατάσταση του υπαλλήλου, ο οποίος έχει προσωπικό συμφέρον να ελέγχει τους μηνιαίους μισθούς του. Η αποζημίωση εκπατρισμού δεν μπορεί άλλωστε να θεωρηθεί ότι έχει χαρακτήρα απαράγραπτο αφού, όπως και άλλα επιδόματα, μπορεί να ανακληθεί από κάθε υπάλληλο, ο οποίος δεν συγκεντρώνει πλέον τις προϋποθέσεις χορηγήσεώς του.

11 Πρέπει να υπενθυμιστεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 2, του παραρτήματος VII του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, ο υπάλληλος ο οποίος, εφόσον δεν έχει ούτε είχε ποτέ την ιθαγένεια του κράτους επί του εδάφους του οποίου βρίσκεται ο τόπος υπηρεσίας του, δεν συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις που προβλέπονται για τη χορήγηση της αποζημιώσεως αποδημίας, έχει δικαίωμα σε αποζημίωση εκπατρισμού ίση προς το ένα τέταρτο της αποζημιώσεως αποδημίας. Είναι δεδομένο ότι ο προσφεύγων, γερμανικής ιθαγενείας αλλά κάτοικος Ιταλίας κατά το χρόνο αναλήψεως των καθηκόντων του, μπορούσε να διεκδικήσει την αποζημίωση εκπατρισμού.

12 Πρέπει να τονιστεί στη συνέχεια ότι καμία διάταξη του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως δεν απαιτεί από τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν αίτηση για να τύχουν του δικαιώματος αποζημιώσεως εκπατρισμού, διότι το δικαίωμα αυτό γεννάται από τότε που συγκεντρώνονται οι προϋποθέσεις τις οποίες προβλέπει η προαναφερθείσα διάταξη.

13 Τέλος, ο κανονισμός υπηρεσιακής καταστάσεως δεν προβλέπει χρόνο παραγραφής της αξιώσεως καταβολής αυτής της αποζημιώσεως.

14 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι η προσβαλλομένη απόφαση, αρνηθείσα την καταβολή της αποζημιώσεως εκπατρισμού την οποία δικαιούνταν ο προσφεύγων από τον Μάιο 1978, παρέβη το άρθρο 4, παράγραφος 2, του παραρτήματος VII του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως και για το λόγο αυτό πρέπει να ακυρωθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

15 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα. Εφόσον η Επιτροπή ηττήθη, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Ακυρώνει την απόφαση της Επιτροπής, της 1ης Απριλίου 1986, περί αρνήσεως χορηγήσεως στον προσφεύγοντα της αποζημιώσεως εκπατρισμού για την περίοδο που περιλαμβάνεται μεταξύ της 4ης Μαΐου 1978 και της 30ής Απριλίου 1985.

2) Καταδικάζει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

Moitinho de Almeida Everling Galmot

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 22 Σεπτεμβρίου 1988.

Ο γραμματέας

J.-G. Giraud

Ο πρόεδρος του τρίτου τμήματος

J. C. Moitinho de Almeida